

Lapidū spon-
giarum uires
ex Galeuo.

LAPIDES in spongijs reperti, omnibus notissimi sunt: quippe quod rarissima sint spongie, quæ hisce lapidibus uacent. Horum uires retulit Galenus lib. IX. simplicium medicamentorum, his uerbis. Lapidēs, qui reperiuntur in spongijs, frangendi uim obtinent, non tamen ita ualidam, ut lapidem in uesica comminuant, unde qui id scriptum reliquerunt, mentiti sunt: uerum qui in renibus consistunt rūpunt, uelut qui ex Cappadocia conuehuntur, quos in Argeo nasci aiunt. Soluuntur autem hi in succum colore lacteum. ex quo liquet, quod extenuandi uim obtinent, absque ut insigniter excalfaciant. *λίθοι ἐν τοῖς σπόγγοις* Græcè, Lapidēs in spongijs reperti dicuntur: Arabicè, *Hagiar alsefengi*: Italicè, *pietre delle spugne*.

Nomina.

Λιθοκόλλα. LITHOCOLLA.

CAP. CXXI.

LITHOCOLLA glutinum, quo lapides coniunguntur. conflatur autem ex marmore, lapide Parijs, & taurino glutine. Potest candente specillo admotum, incommodos oculis pilos replicare.

Λίθος ὀστράκινος. LAPIS OSTRACITES.

CAP. CXXII.

OSTRACITES testæ similitudinem habet, crustosus, & in laminas fissilis. quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice utuntur. Menses drachmæ pondere potus ex uino sistit. Si quatuor diebus à purgatione bibatur sicilici pondere, sceminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammaram inflammationes lenit, & nomas cohibet.

Ostracitæ la-
pidis confid.
& uires.

OSTRACITEN lapidem, quo pumicis uice usa est antiquitas, hæctenus mihi uidere non licuit: quanquam reperiri hunc in Hildesheimio circa antrum à nanis appellatum, colore subruceo, & ostracorum testis similem, libro quinto de natura fossilium scribit Agricola. Eius uires tradidit Galenus lib. IX. simplicium medicamentorum, sic inquit. Porro ostraciten uocatum lapidem prædicare quosdam audio, quasi desiccandi ualenter facultatem obtineat, temperatam ex adstrictione, & acrimonia, uelut & Geoden nomine, pupillas expurgare, & uberum testiumque phlegmonas sanare, ex aqua uidelicet inunctum. Lapis Latinis ostracites, Græcis *λίθος ὀστράκινος* dicitur: Italicè, *pietra ostracite*.

Nomina.

Σμύρις λίθος. SMYRIS LAPIS.

CAP. CXXIII.

SMYRIS lapis est, quo annularij scalptores lapides expurgant, ad erodendum, & urendum utilis: gingiuis, quas humor uexat, prodest: dentifricio commendatur.

Ἄμμος αἰγιαλίτης. ARENA LITORALIS.

CAP. CXXIII.

ARENA è litoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenuis in ea obruantur. Torreri solet ad aridos fatus, pro milio aut sale.

Smyridis con-
fider. & uires
ex Galeno.

SMYRIS uulgò nobis Smeriglio, notissimus est lapis, præsertim quod eius puluere expoliantur gemmæ, & armorum omne genus. Vitrum quoq; Smyride lapide finditur, quemadmodum & adamante, tanta inest ei durities. Huius uires Galeno lib. IX. simplicium medicamentorum, his uerbis describuntur. Sed & Smyris uocata, quod multum abstergentem habeat facultatem, clarum est uel ex eo quod dactyloglyphi, hoc est, qui anulos exculpunt, eum in usum illo utantur. Quinetiam quod dentes pueros efficiat, experti sumus. Lapis, qui Græcis *λίθος σμύρις*, Latinis lapis Smyris appellatur: Italicè, Smeriglio. Quæ uerò Latinis Arena litoralis, Græcis *ἄμμος αἰγιαλίτης*, Italicè Arena marina dicitur.

Nomina.

Ἀκόνη ναξία. LAPIS NAXIUS.

CAP. CXXV.

ECOTE Naxia, quod exacuendo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilum reducit. uirginum mammas cohibet, nec increfcere patitur. Potum ex aceto lienem absumit, & comitialibus prodest.

Λίθος γεώδης. LAPIS GEODES.

CAP. CXXVI.

GEODES lapis adstringit, siccatur, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua testium, mammaramque inflammationes sedat.

NAXIUM lapidem, itemq; Geoden, nullus est, quod equidem sciam, qui hodie cognoscat ostendatq; in Italia uel ibi inuentos, uel aliunde allatos: tamen si in Misuria, & Saxonia nasci hos scribat Agricola. Naxius autem, Galeni testimonio, non solum uirginibus mammaram incrementum prohibet; sed & pueris testes crescere non patitur, tanquam uidelicet particeps facultatis refrigeratorie. Lapis, qui *ἀκόνη ναξία*, Græcis, Latinis lapis Naxius,

Nomina.

xius,

xius, ut etiam Italis pietra Naxia nominatur. Qui uero λίθος γεώδης Græcè, lapis Geodes Latinè, pietra Geode Italicè dicitur.

Nomina.

Τῆ πάσα. TERRA OMNIS. CAP. CXXVII.

OMNIS terra, ad medendi usum recepta, summam & primam uim habet refrigerandi, meatúsque obducendi, occludendiq;: sed specie distat, cum alia adiunētis quibusdam ad alia fit utilis.

Τῆ ἐρετρία. TERRA ERETRIA. CAP. CXXVIII.

ERETRIADES duæ sunt, una uehementer alba est, altera cinericia. Optima habetur ad cinereum colorem uergens, perquam mollis: quæ si per æramenta tractim ducatur, lineam uiolaceam refert. Lauatur, ut cerussa, aut hunc in modum. Teritur seorsum, & cum aqua, & ubi pessum ierit, humor leuiter excolatur: siccata solibus, iterum teritur interdiu, adiecta aqua, ut uespere confidat: antelucanis colo excernitur, & demum in sole trita, si fieri potest, digeritur in pastillos. Quod si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciuntur, oreque uasis diligenter obturato, supra carbones candentes continenter solibus perflantur: ubi uero cinis in fauillas se conuertit, aut aereum colorem contraxit, exempti reconduntur. Vim habet adstringentem, & refrigeratorem, leuiter mollientem: caua explet, & sanguinolenta conglutinat.

Τῆ σαμία. TERRA SAMIA. CAP. CXXIX.

SAMIA præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinis modo adhærescens, mollis, succosa, friabilis: cuiusmodi est, quam aliqui collyrion uocant. Duæ enim species eius: unam antè diximus; altera auster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Vritur, ac lauatur, ut eretria, uimque consimilem habet. Sanguinis reiectiones sistit: scæminis fluxione vuluæ laborantibus, cum flore syluestris punicæ datur. Testium, & mammarum inflammationes, illita ex rosaceo, & aqua, refrigerat: sudores arceat. contra serpentium morsus, & uenena pota ex aqua auxiliatur.

Λίθος σαμίου. LAPIS SAMIUS. CAP. CXXX.

SAMIUS lapis in Samia terra inuenitur, quo aurifices utuntur poliendo auro, ut resplendat. Probatum candore, & duritia. Vis ei adstrictoria, & refrigerans. prodest stomachicis potus. sensus hebetat: uerum ad fluxiones oculorum, & ulcera, cum lacte efficax est. Partus, ut tradunt, adligatus accelerat, & conceptus iceminarum custodit.

TERRA, quam Samiam uocant, an ex Samo deferatur in Italiam, non equidem ausim affirmare: tamen si hæc usum in medicina maximum præstiterit Galeni tempore, qui ea, quæ auster appellatur, tanquam præstantiore semper usus est: huic tamen Dioscoridi præfertur illa, quam aliqui collyrion uocant. Sunt qui putent Samium astra illum esse lapidem, quem seplaste Talchum nominant. Sed ij, meo quidem iudicio, hallucinantur. quandoquidem Talchus linguæ contactu nunquam glutinis modo adhæret, attritu contumax est, nec cotis instar prædurus uisitur. Adde quod Talchus non sit crustosus, sed squamosus, translucidus, ut uirum, ac leuis: & quod non nisi magno labore, & diutino igne comburi possit: nec id quidem per se fieri potest, nisi quibusdam admixtis. quod tamen Samio astra non euenit, utpote qui facile, teste Dioscoride, eretriae terræ modo comburatur. Ad hæc sciant medici Talchum ebibitum strangulare, non secus ac gypsum: cum tamen Samius astra perinde atq; Lemnia terra, contra uenena, & uenenosorum serpentium ictus maxime auxiliatur, & ut illa labijs & linguæ inhæreat. Id quod aliquando animum traxit ad credendum, eam terram uel Samiam, uel Samiæ similem esse, quam magnificiunt circulatores, qui serpentes circumferunt, à Melita insula allatam: quamque uulgo uocant Pietra di san Paolo. Siquidem hæc colore candida spectatur, linguæ tangenti pertinaciter adhærescit, mollis est, & succosa, facileq; friabilis: & aduersus uenena, & serpentium ictus Lemniæ uicem explet. Cæterum neq; illud ausim asserere, quod lapis Samius uocatus ad nos conuehant mercatores, quo aurifices aurum, & argentum antiquitus poliebant: eisi hunc quoque in Germania reperiri scribat Agricola. Terra Samia sic Latinis, atque Italis, ut γῆ σαμία Græcis appellatur. Lapis uero λίθος σαμίου Græcè, Lapis Samius Latinè, & pietra Samia Italicè nominatur.

Terræ Samiæ consider.

Nomina.

Τῆ χία. TERRA CHIA. CAP. CXXXI.

CHIA eligi debet candida, uergens ad cinereum, Samiæ similis. Est autem crustosa, albaque, sed fictitijs formis differens. Vis eadem, quæ & Samiæ. extendit faciem, & erugat, atque splendidam reddit: colorem in facie, & corpore toto commendat. in balneis pro nitro deterget.

Γῆ